

Súd: Okresný súd Námestovo
Spisová značka: 12P/29/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5821201666
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 01. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Chlebo
ECLI: ECLI:SK:OSNO:2022:5821201666.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Námestovo, sudcom JUDr. Martinom Chlebom, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. Š., nar. XX.XX.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo, IČO: 30 794 536, dieťa rodičov: matky - M. Š., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J.K. XXX/XX, t.č. J. XXXX/XX, E., a otca - M. W., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom I. XXX/XX, J., t.č. U. G. XXX/XX, E., v konaní o návrhu navrhovateľa 2/ V. Š., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J. XXX/XX, na zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, takto

rozhodol:

I. Maloletý A. Š., nar. XX.XX.XXXX, sa zveruje do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľa 2/ - V. Š., nar. XX.XX.XXXX.

T. V. Š., nar. XX.XX.XXXX, je povinný a oprávnený vykonávať osobnú starostlivosť o maloletého A. Š., nar. XX.XX.XXXX, v rovnakom rozsahu, v akom by ju podľa zákona mali vykonávať rodičia. Právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok má iba v bežných veciach.

III. Otec je povinný prispievať na výživu maloletého A. Š., nar. XX.XX.XXXX, sumou vo výške 100 EUR mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo.

IV. Matka je povinná prispievať na výživu maloletého A. Š., nar. XX.XX.XXXX, sumou vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrované nepľnoleté dieťa mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo.

V. Výrokom III. tohto rozsudku sa mení výrok Ia. rozsudku Okresného súdu Námestovo sp. zn. 4P/19/2016 zo dňa 09.05.2017.

VI. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Navrhovateľa podaním doručeným tunajšiemu súdu dňa 03.04.2019 podali návrh na zverenie A. Š., nar. XX.XX.XXXX, do náhradnej osobnej starostlivosti starých rodičov maloletého, ktorí by boli povinní vykonávať osobnú starostlivosť o mal. dieťa rovnako ako rodičia, Zároveň by zastupovali maloletého a spravovali jeho majetok iba v bežných veciach. Tiež navrhovateľa žiadali, aby súd zaviazal matku platiť výživné na mal. dieťa vo výške 30% zo sumy životného minima a otca sumou vo výške 100 EUR mesačne.

2. Svoj návrh navrhovateľa odôvodnili tým, že ich dcéra - matka mal. dieťaťa nezvláda starostlivosť o ich vnuka, nakoľko matka nemá vhodné bývanie ani zamestnanie. Matka žije s partnerom, s ktorým má

mal. syna C.. Rodina v 09/2020 prišla o bývanie a tak sa dočasne presťahovali do záhradnej chatky v C. I., ktorá je vzdialená niekoľko kilometrov od mesta, na samote a je tam problém s pitnou vodou a elektrinou. Mal. A. býva striedavo u navrhovateľov v J.K. a v chatke v C. I., prevažne v letných mesiacoch. Zo strany mesta E. bol matke ponúknutý 1-izbový byt ktorý odmietla, lebo podmienkou bolo bývanie len s mal. deťmi, bez partnera, ktorý je problematická. Matka tiež nespolupracuje so školou, ktorú mal. A. navštevuje, je problematické sa telefonicky s ňou kontaktovať, tak škola kontaktuje navrhovateľov a oni situáciu riešia. Hygiena a úprava mal. A. je často zanedbávaná, nemá dostatok osobných vecí a hygienických potrieb. So starostlivosťou o mal. A. navrhovatelia pomáhajú matke od narodenia mal. A.. Kupujú mu oblečenie, drogériu, pomôcky do školy, lebo matku mu ich nekupuje. Mal. A. je na školskom internáte 5 dní v týždni. Matka neplatí poplatky za internát. Otec mal. dieťaťa platí matke výživné 100 EUR mesačne, ale s mal. A. sa nestretáva, nezaujíma sa neho.

3. Matka sa k návrhu písomne nevyjadrila. Na pojednávaní uviedla, že s návrhom nesúhlasí. Chcela, aby bol mal. A. pri nej nakoľko takéto chodenie hore-dole medzi navrhovateľom 2/ a matkou nie je pre mal. A. dobré. Už má zabezpečené bývanie a prácu.

4. Otec sa k návrhu písomne nevyjadril. Na pojednávaní vyjadril svoj názor, že dieťa by malo ísť do osobnej starostlivosti matky, následne súhlasil aj s jeho zverením do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľa 2/. Tiež uviedol, že s mal. A. nemá takmer žiadny vzťah. Otec za mal. A. cielene nechodí, ak sa stretnú, tak sú to len náhodné stretnutia.

5. Súd vydal ustanovil uznesením z 27.09.2021 mal. A. za kolízneho opatrovníka Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Námestovo, IČO: 30794536. Kolízny opatrovník sa v správe zo zisťovania rodinných, bytových a sociálnych pomerov mal. A. z XX.XX.XXXX odporučil vyhovieť návrhu navrhovateľov a na tomto stanovisku zotrval počas celého konania.

6. Súčasťou podania z 24.09.2021 bol i návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, na základe ktorého súd uznesením č.k. 12P/29/2021 zo dňa 06.10.2021 do skončenia tohto konania zveril mal. A. do osobnej starostlivosti oboch navrhovateľov. Oboch navrhovateľov oprávnil a zaviazal vykonávať osobnú starostlivosť o mal. A. v rovnakom rozsahu, v akom by ju podľa zákona mali vykonávať rodičia, matku zaviazal prispievať na jeho výživu sumou 30% zo sumy životného minima na nezaopatrované a neploleté dieťa mesačne a otca zaviazla prispievať na jeho výživu sumou 100 EUR mesačne, pričom výživného zaviazla rodičov platiť na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo.

7. Navrhovateľka 1/ zomrela dňa 18.11.2021. Súd preto konanie voči nej zastavil uznesením zo dňa 13.12.2021.

8. Súd vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa s listinami, ktoré tvoria spis - najmä návrhom navrhovateľov na začatie konania a na nariadenie neodkladného opatrenia, rodným listom mal. dieťaťa, lustráciami rodičov v Sociálnej poisťovni, lustráciami navrhovateľov v registri priestupkov, odpismi z registra trestov navrhovateľov, správou obce Zábiedovo, správnu kolízneho opatrovníka zo zisťovania rodinných, bytových a sociálnych pomerov mal. dieťa zo dňa 04.10.2021, potvrdením o zdravotnom stave navrhovateľa 2/, 2. priebežnou správou o priebehu vykonávania opatrení SPODaSK, výsluchom navrhovateľa 2/, výsluchom matky, výsluchom otca, listinami v súdnych spisoch sp. zn. 4P/19/2016, 6P/51/2012 a 13P/44/2021.

9. Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

Podľa § 45 Zákona o rodine:

(1) Ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Osobe, ktorá nezabezpečuje osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa z dôvodu, že jej bolo zo starostlivosti odňaté rozhodnutím súdu, nemožno v čase trvania odňatia dieťaťa zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti na čas trvania odňatia dieťaťa.

(2) Pri zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti uprednostní súd predovšetkým príbuzného maloletého dieťaťa, ak spĺňa ustanovené predpoklady. Ak sa má maloleté dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti prarodiča, súrodenca maloletého dieťaťa alebo súrodenca rodiča maloletého dieťaťa, splnenie podmienky trvalého pobytu na území Slovenskej republiky sa nevyžaduje za predpokladu, že prarodič, súrodenec maloletého dieťaťa alebo súrodenec rodiča maloletého dieťaťa má evidovaný trvalý pobyt alebo iný obdobný pobyt na území členského štátu Európskej únie.

(3) V rozhodnutí súd vymedzí osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, jej rozsah práv a povinností k maloletému dieťaťu.

(4) Osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia; osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti vykonávanej na území Slovenskej republiky, je povinná najmenej 30 dní pred dočasným premiestnením maloletého dieťaťa oznámiť súdu dočasné premiestnenie maloletého dieťaťa do cudziny na dobu dlhšiu ako tri mesiace spolu s údajom o mieste, účele a dĺžke pobytu v cudzine a o iných významných skutočnostiach súvisiacich s dočasným premiestnením. Právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok má iba v bežných veciach. Ak táto osoba predpokladá, že rozhodnutie zákonného zástupcu maloletého dieťaťa v podstatných veciach nie je v súlade so záujmom maloletého dieťaťa, môže sa domáhať, aby tento súlad pri konkrétnom rozhodnutí zákonného zástupcu preskúmal súd.

(5) Na správu majetku maloletého dieťaťa sa primerane použijú ustanovenia § 32 a 33.

(6) Rodičia maloletého dieťaťa vykonávajú práva a povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností len v rozsahu, v akom nepatria osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Rodičia majú právo stykať sa s maloletým dieťaťom, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Ak sa s osobou, ktorej bolo maloleté dieťa takto zverené, nedohodnú o výkone tohto práva, rozhodne na návrh niektorého z rodičov alebo tejto osoby súd.

(7) Vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu podľa odseku 1 nezaniká.

(8) Súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti určí rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať maloletému dieťaťu výživné rozsah ich vyživovacej povinnosti a súčasne im uloží povinnosť, aby počas trvania náhradnej osobnej starostlivosti, najdlhšie však do dovŕšenia plnoletosti dieťaťa, poukazovali výživné úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, má tento úrad právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet tohto maloletého dieťaťa. Ak je maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti podľa odseku 2 druhej vety osobe, ktorá nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, súd povinnému uloží povinnosť, aby výživné poukazoval tejto osobe; úrad práce, sociálnych vecí a rodiny nemá v tomto prípade právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa. Po dovŕšení plnoletosti dieťaťa, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, sú rodičia povinní poukazovať výživné dieťaťu.

(9) Súd najmenej raz za šesť mesiacov zhodnotí v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí alebo v súčinnosti s inými osobami, ktoré sú oboznámené s pomermi maloletého dieťaťa, výkon

náhradnej osobnej starostlivosti, a to najmä kvalitu starostlivosti o dieťa v náhradnej osobnej starostlivosti a skutočnosť, či rodičia môžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa.

10. Podľa § 62 ods. 1, 2, 3 a 5 Zákona o rodine:

(1) Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

(2) Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

(3) Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

(5) Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

11. Podľa § 2 písm. c) zákona číslo 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov - za životné minimum fyzickej osoby alebo fyzických osôb, ktorých príjmy sa posudzujú podľa § 3 spoločne, sa považuje suma alebo úhrn súm 99,56 eura mesačne, ak ide o zaopatrené neploleté dieťa alebo o nezaopatrené dieťa.

12. Vykonaným dokazovaním bolo zistené, že mal. A. navštevuje X. ročník Spojenej školy internátnej v Námestove (pozn. súdu: Spojená škola internátna v Námestove vzdeláva žiakov s mentálnym postihnutím). Od pondelka do piatka býva na školskom internáte, počas víkendov býva striedavo u navrhovateľa 2/ a u matky. Jeho fyzický zdravotný stav je dobrý. Matka má od 11/2021 spolu so svojim partnerom O. Š. nar. XX.XX.XXXX, prenajatý 2-izbový byt v E.. Bývajú tam spolu s ich spoločným synom C. Š., nar. XX.XX.XXXX (č.l. 31 spisu sp. zn. 13P/44/2021). Matka sa zamestnala v spoločnosti O. Z. E., pracuje tam v trojzmennej prevádzke. Jej mesačný čistý príjem je cca 580 EUR. Predtým nemala vyše roka vhodné bývanie, spolu s jej priateľom O. Š. bývali v malej chatke v lese bez elektriny a tečúcej vody. O. Š. momentálne pracuje brigádnicky. Matka s partnerom nadmerne požívali alkoholické nápoje, to či je tomu tak aj v súčasnosti nebolo možné zistiť. V konaní sp. zn. 13P/44/2021 žiadala stará matka mal. C. (otcova matka) zveriť mal. C. do jej náhradnej osobnej starostlivosti, tento návrh však zobrala späť z dôvodu, že mal. C. už býva s rodičmi v byte v E.. Otec o mal. A. už od narodenia nejaví skutočný záujem a nemožno hovoriť ani o citovom vzťahu otca so synom. Ich stretnutia sú len náhodné. Znalosť potrieb mal. A. zo strany jeho otca je minimálna. Otec preto nie je vhodnou osobou, ktorá by mala zabezpečovať osobnú starostlivosť o mal. A.a. Na základe rodičovskej dohody schválenej súdom rozsudkom sp. zn. 6C/45/2009 z 25.10.2011 mal. A. zastupuje a spravuje jeho majetok výlučne matka.

13. Životné podmienky matky a tým aj potenciálne výchovné prostredie mal. A. sa za posledné mesiace výrazne zlepšilo. Matka si našla bývanie, ktoré zodpovedá štandardom vhodného výchovného prostredia pre mal. dieťa. Matka sa zároveň zamestnala. Matka spolupracuje s SPODaSK a podľa vyjadrenia kolízneho opatrovníka robí pokroky. Nateraz však takmer pri všetkých úkonoch matky vo vzťahu k škole alebo úradom je potrebná asistencia zo strany SPODaSK. Mal. A. už v súčasnosti trávi približne jeden víkend u navrhovateľa 2/ a jeden víkend u matky. Pokiaľ si matka udrží súčasný bytový a sociálny štandard, sú tu predpoklady k tomu, aby sa v budúcnosti opäť mohla v plnej miere ujať svojich rodičovských práv a povinností k mal. A.. Nakoľko však pre súd je rozhodujúci stav v čase rozhodovania, súd nepovažoval v tejto chvíli bytový a sociálny štandard matky za stabilizovaný. Zároveň súd považoval osobnostné vedenie mal. A. navrhovateľom 2/ za prospešné jeho osobnostnému vývoju, ale najmä súd nemal pochybnosť, vďaka jeho doterajším skúsenostiam, o tom, že navrhovateľ 2/ dokáže v tejto chvíli lepšie zabezpečiť bežné zastupovanie mal. A. a obsluhu jeho bežných životných potrieb, nielen vo vzťahu k mal. A., ale aj voči jeho škole. Zároveň súd určil rozsah práv a povinností navrhovateľa 2/ k maloletému. Tieto sú bližšie vymedzené v § 45 ods. 4 a ods. 5 Zákona o rodine.

14. Navrhovateľ 2/ splnil všetky zákonné predpoklady k tomu, aby mu mohol byť mal. A. zverený do náhradnej osobnej starostlivosti. Hoci bolo zistené, že navrhovateľ 2/ sa v minulosti dopustil aj trestných činov, súd má za to, že vzhľadom k časovému odstupu od ich spáchania, nepredstavujú prekážku, aby mu bol jeho vnuk zverený do náhradnej osobnej starostlivosti.

15. Súd rozhodol aj o povinnosti matky a otca platiť výživné na maloletého. Matka v súčasnosti dosahuje príjem cca 580 EUR v čistom, avšak z uvedenej sumy ide značná čiastka na úhradu nájomného za byt. Zároveň mal. A. približne polovicu času, kedy nie je v škole trávy u matky. Z týchto dôvodov a taktiež z dôvodu potreby stabilizácie ekonomických pomerov matky, súd nateraz neurčoval vo vzťahu k matke vyššie výživné ako minimálne výživné. Rodičovskou dohodou schválenou rozsudkom sp. zn. 4P/19/2016 zo dňa 09.05.2017 sa otec zaviazal uhrádzať výživné na mal. A. vo výške 100 EUR mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky, pričom neodkladným opatrením vydaným v tomto konaní bol za príjemcu tohto výživného určený Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo. Vo vzťahu vyživovacím povinnostiam bol ako príjemca výživného týmto rozsudkom určený v zmysle § 45 ods. 8 Zákona o rodine Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo. V danej chvíli súd uprednostnil rýchlosť rozhodnutia o zverení mal. dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti pred podrobným zisťovaním majetkových, príjmových a výdavkových pomerov oboch rodičov, hoc je možné, že takéto zvýšenie by bolo dôvodné.

16. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 55 CMP, súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.

17. O náhrade trov konania súd rozhodol v súlade s § 52 CMP a nepriznal ich žiadnemu účastníkovi, nakoľko súd nezistil také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zaviazat' ktoréhokoľvek z účastníkov na náhradu trov druhého účastníka.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na Okresnom súde Námestovo. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 a 2 CSP) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav vecí. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Ak povinný dobrovoľne neplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z., a ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí návrh na súdny výkon rozhodnutia.